

C/2024/7065

4.12.2024

**Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Zalecenia dotyczące kolejnego programu ramowego
w zakresie badań naukowych i innowacji (10PR)**

(C/2024/7065)

Sprawozdawczynie: Anne BESNIER (FR/PES), wiceprzewodnicząca regionu Region Centralny –
Dolina Loary

ZALECENIA POLITYCZNE

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW (KR),

A) Miejsce regionalnych ekosystemów innowacji w realizacji 10. programu ramowego

1. Przypomina, że regionalne i lokalne ekosystemy innowacji są niezbędnym źródłem inspiracji dla innowacji w Unii, wykorzystując podejście terytorialne umożliwiające wyłonienie przyszłych uczestników programu ramowego (PR) i przyczyniają się do realizacji jego celów strategicznych.

2. Przypomina, że z tego powodu i z uwagi na efekt koncentracji i bliskość geograficzną KR nieustannie opowiada się za pełnym uznaniem roli miast i regionów w realizacji europejskich celów w dziedzinie konkurencyjności, neutralności klimatycznej oraz innowacji, zwłaszcza jeśli chodzi o zarządzanie PR oraz jego programowanie ⁽¹⁾.

3. Potwierdza organizującą rolę, jaką miasta i regiony odgrywają w dążeniu do doskonałości naukowej i technologicznej UE, zarówno poprzez politykę spójności, jak i poprzez udział w projektach realizowanych w ramach różnych programów ramowych – miasta i regiony tworzą warunki sprzyjające opracowywaniu, badaniu, rozwijaniu, tworzeniu i waloryzacji wiedzy oraz rozpowszechnianiu wiedzy i innowacji jutra korzystnych dla społeczeństwa i środowiska. Ta organizująca rola obejmuje również szkolenia, nabywanie umiejętności i tworzenie miejsc pracy, dostęp do (współ)finansowania, tworzenie i rozwój przedsiębiorstw opartych na technologiach oraz trwałą poprawę konkurencyjności i dobrostanu społecznego.

4. Podkreśla wpływ sztucznej inteligencji (AI) na cały system badań, rozwoju i innowacji oraz na kolejny PR. AI może pomagać w pozyskiwaniu wiedzy i dzieleniu się nią oraz w analizowaniu najlepszych praktyk pod warunkiem, że będzie wykorzystywana zgodnie z wytycznymi w zakresie etyki i solidnymi ramami regulacyjnymi. Będzie tym samym sprzyjać zaufaniu między uczestnikami ekosystemów i przyczyniać się do uzyskania przez Europę wiodącej pozycji na rynku światowym. Wykorzystując odpowiedzialną sztuczną inteligencję, można sprawniej współtworzyć nowe pomysły i innowacje.

5. Z tych wszystkich względów nalega, by strategiczne programowanie kolejnego PR opierało się na podejściu do innowacji ukierunkowanym terytorialnie, uwzględniającym zalecenia zawarte w niniejszej opinii. Zauważa ponadto, że z zachowaniem poszczególnych celów i zasad, na których opierają się rozmaite programy wsparcia UE, takie podejście ukierunkowane terytorialnie umożliwiłoby lepszą synergię między przyszłym PR a przyszłą polityką spójności, sprzyjałoby doskonałości naukowej oraz wspierało słabiej rozwinięte regiony NUTS 2 i regiony o specyficznych uwarunkowaniach geograficznych w budowaniu ich regionalnych ekosystemów innowacji.

⁽¹⁾ Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Wymiar lokalny i regionalny programu „Horyzont 2020” oraz nowy program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji (Dz.U. C 342 z 12.10.2017, s. 1), Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – „Horyzont Europa” – dziewiąty program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji (Dz.U. C 461 z 21.12.2018, s. 79), Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – W kierunku zintegrowanego podejścia politycznego UE wspierającego innowacje ukierunkowane na konkretny obszar z myślą o transformacji ekologicznej i cyfrowej (Dz.U. C, C/2024/1978, 18.3.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/1978/oj>).

Rola inteligentnej specjalizacji w organizowaniu regionalnych ekosystemów innowacji i realizacji PR

6. Zwraca uwagę, że strategie inteligentnej specjalizacji (S3–S4) mogą być potężnym motorem doskonałości dla lokalnych i regionalnych ekosystemów innowacji, gdyż ukierunkowują inwestycje na zrównoważone przyszłe innowacje i sprzyjają powstawaniu łańcuchów wartości przyczyniających się trwale do wzrostu gospodarczego miast i regionów. Podkreśla, że programowanie strategiczne kolejnego PR powinno skuteczniej łączyć się ze strategiami inteligentnej specjalizacji.

7. Uważa, że wdrożenie S3 i S4 w kontekście wdrażania polityki spójności umożliwiło władzom lokalnym i regionalnym zapewnienie podmiotom naukowym i przedsiębiorstwom zasobów, które tworzą wartość dla obszarów, obywateli i obywateli, oraz że te strategie wnoszą cenny wkład w realizację celów PR, gdyż zachęcają do nawiązywania partnerstw wewnątrzregionalnych oraz do współpracy międzyregionalnej i udziału władz lokalnych w dziedzinie badań naukowych i innowacji.

8. Dlatego też zaleca, by regiony w jak największym stopniu przyjęły to podejście i zwiększyły stopień specjalizacji swoich strategii oraz aktywniej angażowały w ten proces duże gminy ze znaczną liczbą podmiotów działających w dziedzinie innowacji.

9. W związku z powyższym stwierdza, że powinien brać rzeczywisty udział w programowaniu strategicznym PR, na przykład w drodze konsultacji podczas planowania strategicznego, a zarazem niezbędne jest sprzyjanie synergii między programem ramowym a polityką spójności.

Miasta, regiony i ich ekosystemy innowacji jako niezbędny czynnik powodzenia europejskich partnerstw w dziedzinie badań i innowacji

10. Przypomina, że regiony są bardzo istotnym poziomem partnerstwa w tym względzie i że sprawdziły się jako inicjatorzy sojuszków o wysokim stopniu doskonałości, szczególnie dzięki podejściu opartemu na inteligentnej specjalizacji.

11. Podkreśla, że biorąc pod uwagę czynny udział regionów, także pod względem finansowym, w partnerstwach europejskich w ramach programu „Horyzont Europa”, należy dalej rozwijać takie możliwości. Wnosi ponadto, by podczas planowania przyszłych partnerstw należycie uwzględnić możliwość udziału regionów i miast, na przykład poprzez tworzenie współfinansowanych partnerstw.

12. Dlatego też popiera podejście zaproponowane w zawieranych w ramach w PR europejskich partnerstwach na rzecz badań naukowych i innowacji, które może pobudzać doskonałość naukową i technologiczną szeregu ośrodków doskonałości położonych w różnych miastach i regionach UE.

13. Ubolewa jednak, że w połowie okresu realizacji programu „Horyzont Europa” te partnerstwa są nadal uważane za niewystarczająco przejrzyste, zbyt liczne i mało zrozumiałe dla uczestników, i podkreśla trudności miast i regionów w uwzględnieniu i wykorzystaniu tego narzędzia, które ma przecież zasadnicze znaczenie dla uniknięcia rozdrobnienia inwestycji w badania naukowe i innowacje na poszczególnych obszarach.

14. Proponuje zwiększenie pomocy technicznej i możliwość podejmowania działań przygotowawczych umożliwiających lokalnym i regionalnym ekosystemom innowacji wstępne kształtowanie partnerstw między obszarami z udziałem władz lokalnych – partnerstw, które łączą doskonałość w zakresie badań naukowych i innowacji, lub scalają już istniejące partnerstwa, na przykład na wzór instrumentu hop-on sprawdzonego już w ramach programu „Horyzont Europa”. W tym celu cenne mogłoby być wzmocnienie międzyregionalnego komponentu europejskiej współpracy terytorialnej w następnym okresie programowania. Wnosi, aby przewidziano specjalną pomoc techniczną w kontekście PR, przeznaczoną na budowanie zdolności regionów mniej rozwiniętych w tych dziedzinach i rozwijanie przez nie partnerstw oraz włączanie tych regionów do europejskich sieci badań i innowacji.

15. Dlatego też z zadowoleniem przyjmuje ustanowienie programu międzyregionalnych inwestycji w innowacje (I3) oraz inicjatywy przewidziane w nowym europejskim programie na rzecz innowacji, takie jak wstępne opracowanie regionalnych dolin innowacji (RDI) w oparciu o pilotażową realizację regionalnych partnerstw innowacyjnych, która unaocznia potrzebę wspierania podejścia do innowacji ukierunkowanego terytorialnie.

16. Zauważa jednak, że należy jeszcze ocenić wdrażanie tych nowych inicjatyw, i odnotowuje już teraz, że z powodu braku zdolności lub pomocy technicznej wiele regionów nie było w stanie wziąć w nich udziału oraz że duże gminy są niedostatecznie reprezentowane. Proponuje, by lepiej włączyć duże gminy.

17. Proponuje, aby kolejny PR nadal finansowano z wielu funduszy w celu wdrożenia i rozwinięcia RDI w ściślejszym powiązaniu z programem I3, a także z innymi programami finansowania, takimi jak fundusze unijne, krajowe i prywatne (np. z myślą o zwiększaniu inwestycji w dziedziny nauki i technologii o krytycznym znaczeniu) lub produkty Europejskiego Funduszu Inwestycyjnego.

B) **Struktura programu ramowego**

Priorytety tematyczne

18. Przypomina, że głównym celem PR jest wspieranie doskonałości badań, rozwoju i innowacji w UE poprzez wzmocnienie europejskiej przestrzeni badawczej, poprawę jej globalnej konkurencyjności, wspieranie przyspieszenia inwestycji w dziedzinie badań, rozwoju i innowacji na rzecz transformacji przemysłowej z myślą o realizacji celów neutralności klimatycznej, a także zwiększenie wpływu unijnych badań, rozwoju i innowacji na tworzenie miejsc pracy z zapewnieniem inkluzywności i zrównoważoności. Wzywa do pełnego dostosowania programu ramowego do celów i priorytetów Europejskiego Zielonego Ładu, tak aby wszystkie finansowane innowacje przyczyniały się do powstania zrównoważonej i neutralnej dla klimatu Europy.

19. W tym kontekście opowiada się za tym, by PR znacząco przyczyniał się do bezpieczeństwa i autonomii strategicznej UE dzięki zdolności utrzymania konkurencyjności gospodarczej i naukowej, oraz za tym, by utrzymano linię finansowania poza tym programem dla badań naukowych i innowacji w dziedzinie wojskowości, nawet jeżeli część badań naukowych i innowacji może być finansowana w drodze wyjątku z PR (podwójne zastosowanie cywilne i wojskowe).

Zachowanie struktury, optymalizacja powiązań

20. Odnotowuje, że w ciągu ostatnich 40 lat znacznie zmienił się zakres działań przewidzianych w kolejnych PR: przestawiono się ze wsparcia dla badań naukowych i innowacji opartych na współpracy na bardziej przemysłowe i społeczne podejście. Apeluje o zachowanie odpowiedniej równowagi między wsparciem dla badań podstawowych i dla badań stosowanych, zwłaszcza na rzecz technologii przełomowych.

21. Wyraża nadzieję, że zasady uczestnictwa w PR nie zmienią się w perspektywie długoterminowej – ważne jest utrzymanie lub zwiększenie zdolności potencjalnych uczestników do korzystania z programu.

22. Zaleca, aby w celu lepszego dotarcia do nowych beneficjentów prowadzono szkolenia dla małych konsorcjów projektowych tam, gdzie może to zachęcić ich do uczestnictwa, oraz wspierano korzystanie z finansowania kaskadowego w tych częściach programu, w których wskaźnik powodzenia jest zniechęcający.

23. Popiera strukturę PR opartą na trzech filarach, która powstała w ramach programu „Horyzont 2020”, lecz zaleca wprowadzenie większej liczby mechanizmów umożliwiających wykorzystywanie wyników finansowanych projektów we wszystkich filarach PR, w szczególności przekazywanie wyników między filarami drugim i trzecim.

24. Dlatego też z zadowoleniem przyjmuje podjęcie takich działań, jak instrument „Transformacja” Europejskiej Rady ds. Innowacji (EIC) oraz „Horizon Results Booster”, i apeluje o ich uzupełnienie o inne formy działania pod tą samą nazwą w celu zwiększenia poczucia odpowiedzialności beneficjentów i zaprogramowania działań z wykorzystaniem wsparcia z innych programów europejskich, krajowych lub regionalnych. Niezbędne jest rozważenie możliwości opracowania kilku uzupełniających się podejść, takich jak tworzenie portfeli projektów lub ścieżek wykorzystania wyników.

25. Pochwala wdrażanie pierwszego filaru, który przyczynia się znacznie do opracowania patentów na podstawie projektów PR, i wzywa do tworzenia większej liczby powiązań z pozostałą częścią programu, przy czym miasta i regiony muszą brać większy udział w rozpowszechnianiu wyników badań w tym filarze z myślą o ich powszechniejszym wykorzystaniu w społeczeństwie.

26. Przypomina o szczególnym przypadku regionów najbardziej oddalonych, które ze względu na swoją specyfikę posiadają wiele niepowtarzalnych atutów i silnych punktów i które mogą stać się centrami badań naukowych i innowacji z korzyścią dla całej Unii. Podkreśla potrzebę wsparcia ze strony UE, zwłaszcza w zakresie budowania zdolności i połączenia z sieciami europejskimi, aby można było w pełni wykorzystać potencjał tych regionów.

27. Ubolewa, że w połowie okresu realizacji programu „Horyzont Europa” jego drugi filar służył za zmienną dostosowawczą do finansowania nowych inicjatyw, lecz nie stworzono wystarczająco silnej synergii z nimi, która by to rekompensowała.

28. Z zadowoleniem przyjmuje ustanowienie EIC w trzecim filarze jako potężnej dźwigni wspierania najlepszych innowatorów w celu przyspieszenia i wdrożenia ich rozwiązań przełomowych, a także apeluje o zwiększenie przydzielonych EIC zasobów, szczególnie innych niż dotacje, by zahamować niepokojący spadek wskaźnika powodzenia tego programu.

29. Pochwala rolę Europejskiego Instytutu Innowacji i Technologii (EIT), który tworzy sieci z myślą o światowej klasy europejskich ekosystemach innowacji, przypomina o dążeniu wspólnot wiedzy i innowacji (WWiI) do osiągnięcia autonomii finansowej oraz wzywa do większej synergii finansowej z innymi programami, takimi jak Erasmus+, w tym zwłaszcza z sojuszami europejskich szkół wyższych.

30. Ubolewa, że budżet programu „Europejskie ekosystemy innowacji” jest tak skromny i że tak w niewielkim stopniu program ten zachęca do udziału liderów lokalnych i regionalnych ekosystemów innowacji w UE, takich jak ośrodki akademickie, klastry czy też miasta i regiony.

31. Proponuje, by w kolejnym PR trzeci filar został uzupełniony o działania na rzecz doskonałej współpracy między lokalnymi i regionalnymi ekosystemami innowacji z wykorzystaniem inteligentnej specjalizacji, przy dążeniu do jak najlepszej synergii z innymi programami, takimi jak I3. Zwraca ponadto uwagę na potencjał gmin w ramach Nowego europejskiego planu na rzecz innowacji, a w szczególności w ramach wdrażania obszaru przewodniego nr 2 „Stymulowanie innowacji typu »deep tech« poprzez przestrzenie doświadczalne i zamówienia publiczne”.

32. Podkreśla pierwszoplanową rolę nowoczesnych uniwersytetów, które przekładają badania naukowe na wykonalne strategie polityczne dzięki temu, że są zaangażowane w ekosystemy S4P (nauka na rzecz strategii politycznych). W związku z tym apeluje o ścisłą współpracę między uniwersytetami a decydentami politycznymi na wszystkich szczeblach, tak aby wyniki badań naukowych były rzeczywiście wykorzystywane w polityce publicznej, co zwiększy społeczny wpływ wysokiej jakości wiedzy naukowej. Proponuje zatem, by regiony i władze lokalne ściśle współpracowały z uniwersytetami w celu opracowania projektów pilotażowych dotyczących polityki publicznej.

33. Sugeruje w związku z tym, aby działania na szczeblu UE objęte 10. programem ramowym wzmacniały i wykorzystywały powiązania regionalne uniwersytetów, a tym samym ich wkład w rozwój lokalny i regionalny. Jednocześnie należy zadbać o to, by uniwersytety zwiększały swoją konkurencyjność w skali globalnej i skutecznie przekładały globalne innowacje na lokalne korzyści. Sugeruje ponadto, aby uniwersytety rozszerzały rolę nauki poza osiągnięcia akademickie, biorąc aktywny udział w regionalnych ekosystemach innowacji.

Lepsze wdrażanie misji europejskich

34. Uznaje wartość dodaną, którą mogą wnieść misje europejskie, skupiające się na jasno określonych wyzwaniach wymagających konkretnych rozwiązań oraz stawiające na pierwszym miejscu bardziej przekrojowe i wieloprogramowe podejście.

35. Proponuje, aby nie rozpoczynać nowych misji do czasu przeprowadzenia wszechstronnej oceny obecnych misji.

36. Wyraża jednak ubolewanie, że wdrażanie misji i istniejące struktury nie są skoordynowane między różnymi szczeblami sprawowania rządów oraz że brakuje zachęt do nieodzownego zaangażowania sektora prywatnego i obywateli. Ubolewa nad brakiem strategicznej wizji wykorzystania programów Unii do finansowania pomyślnego przebiegu tych misji.

37. Wyraża w tym względzie żal, że miasta i regiony nie zostały bardziej zaangażowane w zarządzanie misjami, chociaż jest to poziom działania konieczny do włączenia w realizację misji obywateli i obywateli oraz – szerzej – społeczeństwa obywatelskiego. Z tego względu konieczne byłoby stworzenie odpowiedniej przestrzeni dla uczestnictwa władz lokalnych i regionalnych.

38. Proponuje, aby do każdej misji wprowadzić wspólne elementy zarządzania w celu poprawienia uczestnictwa obszarów w realizacji tych misji (na przykład za pośrednictwem grup lustrzanych składających się z miast i regionów) oraz – zarazem – zapewnienia silnego przywództwa politycznego w ich realizacji, na przykład poprzez powierzenie odpowiedzialności za nie członkiniom i członkom Komisji Europejskiej, którzy byliby w stanie stosować to kompleksowe podejście.

39. Nalega, by misje europejskie podlegały ambitniejszym programom wieloletnim i opierały się na wielu programach, tak aby finansować naprawdę istotne badania naukowe i innowacje przydatne do realizacji celów misji.

Wzmocnienie podejścia obywatelskiego

40. Stwierdza, że powodzenie PR zależy od umiejętności włączenia obywateli w jego realizację, tak by łatwiej było spożytkować jego wyniki w społeczeństwie obywatelskim, w czym miasta i regiony są nieodzownymi partnerami. Podkreśla znaczenie równouprawnienia płci oraz włączenia kobiet i grup niedostatecznie reprezentowanych we wszystkie aspekty badań naukowych i innowacji.

41. Ubolewa, że badania naukowe i innowacje w sektorze publicznym są bardzo marginalną dziedziną PR, choć innowacje w polityce publicznej są niewątpliwym czynnikiem sukcesu umożliwiającym gromadzenie i wykorzystywanie jak najlepszej wiedzy i innowacji w UE. Wzywa zatem do wytyczenia większej liczby celów w tej dziedzinie w ramach programowania strategicznego, w szczególności w odniesieniu do cyfryzacji usług publicznych, do wyzwań środowiskowych i klimatycznych, w tym związanych z energią i mobilnością, oraz zdrowia.

42. Zaleca jak najszersze rozpowszechnienie koncepcji badań metodą obywatelską w następnym PR, przy czym to podejście należy zastosować zarówno na etapie realizacji, jak i wykorzystania projektów.

43. Proponuje, by w bardziej zdecydowany sposób wspierać instrumenty innowacji publicznych takie jak przestrzenie doświadczalne i zamówienia publiczne nakierowane na innowacje, zwłaszcza na szczeblu gminnym, biorąc pod uwagę ich zdolność do pobudzania całego systemu badań naukowych i innowacji wokół wyzwań będących przedmiotem wspólnego zainteresowania.

44. W tym względzie wzywa do opracowania nowych form działania, które powinny zostać przetestowane we współpracy z miastami i regionami, na przykład na wzór promowanego przez KR systemu bonów laboratorium nowego europejskiego Bauhausu.

Zwiększenie uczestnictwa w PR poprzez nadanie priorytetu podejściu ukierunkowanemu terytorialnie

45. Sądzi, że bardzo niewielką część budżetu PR przeznaczają na konkretny program mający na celu zwiększenie uczestnictwa w krajach osiągających słabsze wyniki, choć obszar tematyczny „Rozszerzanie uczestnictwa” ostatecznie przyczynia się do urzeczywistnienia celu „Wzmacnianie EPB”.

46. Stwierdza, że ten program nie odzwierciedla realiów doskonałości badawczej na szczeblu regionalnym, a ich uwzględnienie umożliwiłoby przecież skuteczniejsze określenie ekosystemów innowacji wymagających większego wsparcia.

47. Zauważa, że w programie „Europejskie ekosystemy innowacji” z powodzeniem wykorzystuje się Regionalny ranking innowacyjności (RIS) UE, który służy za punkt odniesienia, jeśli chodzi o zwiększanie udziału regionów słabiej rozwiniętych w dziedzinie badań naukowych i innowacji. Bardzo pozytywnie ocenia dalsze korzystanie z tego programu oraz wzmocnienie roli miast, która do tej pory nie zawsze była wystarczająco duża.

48. Dlatego też proponuje, aby ten sam punkt odniesienia (RIS) wykorzystano do podjęcia działań zwiększających uczestnictwo na szczeblu regionalnym i lokalnym, przy czym należy lepiej uwzględnić zdolności innowacyjne i szczególne potrzeby różnych regionów.

Program ramowy jako sposób przyspieszenia kariery w środowisku akademickim oraz nauczania przyszłych umiejętności

49. Przypomina, że Unia w pełni uwzględnia doskonałość szkolnictwa wyższego pośród działań przewidzianych w swym programie politycznym, by osiągnąć wytyczony cel. Jest to ponadto niezbędny czynnik rozwoju kariery uniwersyteckiej oraz doskonalenia umiejętności, które będą potrzebne w przyszłości do opanowania nowych technologii.

50. Uważa, że PR może przyczynić się do przeciwdziałania drenażowi mózgow, jeżeli utrzymany zostanie odpowiedni poziom środków dla narzędzi finansowania wspólnych badań oraz dla indywidualnych mechanizmów finansowania (takich jak Europejska Rada ds. Badań Naukowych i Europejska Rada ds. Innowacji).

51. Proponuje, aby w programowaniu strategicznym kolejnego PR uwzględniono nakłady inwestycyjne na szkolenia, umiejętności oraz działania w ramach innych programów takich jak Erasmus+ w celu optymalnego wykorzystania uzyskanych za pomocą PR wyników dzięki odpowiedniemu rozwojowi kapitału ludzkiego na poszczególnych obszarach.

52. Wzywa do zwiększenia synergii między PR a sojuszami europejskich szkół wyższych.

C) **Zasoby finansowe i synergie z innymi programami europejskimi**

Na rzecz ambitnego budżetu programu ramowego służącego utrzymaniu wiodącej pozycji UE w dziedzinie innowacji

53. Odnotowuje, że budżet PR jest coraz bardziej niewystarczający i niepokojący – podobnie jak budżet programu „Horyzont 2020”, w którym brakowało dodatkowych 159 mld EUR na sfinansowanie wszystkich wniosków dotyczących projektów spełniających kryteria jakościowe programu.

54. Przypomina, że państwa członkowskie uzgodniły w Barcelonie cel, zgodnie z którym powinny przeznaczać łącznie 3 % PKB na badania i rozwój, z wykorzystaniem środków prywatnych i publicznych (?). Domaga się w związku z tym, aby Europa położyła nacisk na znaczenie tego celu i aby budżet PR został wyodrębniony, a więc nie podlegał korektom z uwagi na inne strategiczne europejskie programy i inicjatywy, a także by lepiej powiązano go z funduszami przyszłej polityki spójności.

55. Sugeruje, że programowanie strategiczne kolejnego PR powinno w pełni uwzględniać synergię i zasadę łączenia zasobów z innymi programami europejskimi (zwłaszcza związanymi z polityką spójności), krajowymi i lokalnymi w przyszłych kluczowych obszarach priorytetowych, by przestawić się z podejścia reaktywnego na proaktywne podejście do zapoczątkowywania kolejnych ważnych inicjatyw UE w dziedzinie nauki i technologii.

Włączenie programu ramowego w długoterminowe programowanie wielofunduszowe

56. Stwierdza, że pomimo znacznych postępów i usprawnień na rzecz stworzenia synergii między funduszami łączenie funduszy europejskich wspierających badania naukowe i innowacje jest wciąż realnym wyzwaniem dla uczestników i organów zarządzających tymi programami. Podkreśla w związku z tym potrzebę przekształcenia i wzmocnienia programów współpracy terytorialnej, w szczególności ich komponentu międzyregionalnego, jako że najlepiej nadają się one do powiązania programu ramowego z polityką spójności oraz do połączenia regionalnych przemysłowych łańcuchów wartości, w szczególności między podmiotami w regionach najbardziej rozwiniętych a podmiotami z regionów, które nadal znajdują się w konwergencji.

57. Ubolewa, że nie ma wieloletniego programowania badań naukowych i innowacji obejmującego wiele programów, które mogłyby rzucić światło na możliwe długofalowe synergie, ani też wystarczającej pomocy technicznej w osiągnięciu synergii. Proponuje wprowadzenie specjalnych wieloletnich ram programowania dla regionów słabiej rozwiniętych. Ramy te wzmocniłyby długoterminowe planowanie i ułatwiłyby włączenie tych regionów w szersze strategie UE w zakresie innowacji, a w ten sposób pomogły rozwiązać problem dysproporcji w finansowaniu i wsparciu.

58. Proponuje stworzenie podstaw niezbędnych dla wieloletniego programowania wielofunduszowego w przyszłych wieloletnich ramach finansowych, tak by sprzyjały one długoterminowemu łączeniu zasobów już na etapie opracowywania programów. Przy tym należy pozytywnie odnieść się do możliwości wykorzystania środków, które można ze sobą łączyć, zamiast mieszanego wsparcia finansowego pochodzącego z różnych programów. Dzięki temu można by je lepiej dostosować na szczeblu lokalnym i regionalnym.

59. Podkreśla zwłaszcza potrzebę skuteczniejszego połączenia PR z polityką spójności, za pośrednictwem I3 i przy upewnieniu się, że Platforma na rzecz technologii strategicznych dla Europy (STEP) nie prowadzi do koncentracji wspieranych technologii krytycznych na tych samych obszarach, z myślą o dokonaniu masowych inwestycji w najdoskonalsze łańcuchy wartości UE w oparciu o inteligentną specjalizację obszarów, na których są usytuowane.

(?) Konkluzje Prezydencji – posiedzenie Rady Europejskiej w Barcelonie w dniach 15–16 marca 2002 r.

60. Proponuje wykorzystanie ustaleń z analizy danych i wniosków z unijnej tablicy wyników inwestycji w badania i rozwój w przemyśle, unijnego regionalnego rankingu innowacyjności i planów działania w zakresie technologii przemysłowych w ramach EPB, z myślą o lepszym usytuowaniu Europy w „globalnym wyścigu technologicznym” dzięki dokładniejszemu zrozumieniu potrzeb inwestycyjnych w celu przyspieszenia publicznych i prywatnych inwestycji UE dotyczących badań naukowych i innowacji w powstające technologie neutralne dla klimatu.

61. Proponuje elastyczniejsze stosowanie przepisów wykonawczych dotyczących różnych programów europejskich, tak by – w stosownych przypadkach – cały projekt finansowany w ramach kilku różnych programów podlegał jednolitym zasadom uczestnictwa.

62. Wnosi, by – w celu łatwiejszego łączenia funduszy – kandydaci w PR mieli powszechnie możliwość zezwolenia swemu krajowemu punktowi kontaktowemu, by ten pomagał im w pozyskiwaniu dodatkowych lub alternatywnych środków na projekt we współpracy z lokalnymi partnerami takimi jak regiony.

Bruksela, dnia 9 października 2024 r.

Vasco ALVES CORDEIRO
Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów